

BESCHIKKING

Wet Natuurbescherming - ontheffing soorten ruimtelijke ontwikkeling

Aanvrager	Attractie- en Vakantiepark Slagharen B.V., [REDACTED]
Aangevraagde activiteiten :	Het realiseren van een camping
Datum ontvangst aanvraag :	24.01.2023
Locatie :	Zwarte Dijk 52 Slagharen
Datum beschikking :	14.04.2023
Kenmerk :	D2023-03-001673
Zaaknummer :	2023-002189

Datum verzending

14.04.2023

Deze beschikking is als volgt opgebouwd:

A.	BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING	4
A.1	Aanvraag	4
A.2	Besluit	4
A.3	Ondertekening en verzending	4
A.4	Niet mee eens?	5
B.	VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT	6
B.1	Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag	6
B.2	Algemeen	6
B.3	Soortspecifiek	7
B.4	Overige zaken	9
C.	OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT	10
C.1	BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER	10
C.1.1	Bevoegdheid	10
C.1.1.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	10
C.1.2	Procedure	10
C.1.2.1	Overeenstemming andere provincie	10
C.1.2.2	Adviesverzoek aan gemeente	10
C.1.2.3	Relevante overige besluiten	10
C.1.3	Toetsingskader soorten	11
C.1.3.1	Wettelijke regels	11
C.1.3.2	Provinciaal beleid	11
C.2	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
C.2.1	Aanvraag ontheffing beschermde soorten	11
C.2.1.1	Omschrijving van het project / activiteiten	11
C.2.2	Doel van het project	12
C.2.3	Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd	12
C.2.4	Periode	12
C.2.5	Onderliggende documenten	12
C.2.6	Aanvullende gegevens	12
C.3	TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN	13
C.3.1	Inhoudelijke beoordeling	13
C.3.1.1	Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek	13
C.3.1.2	Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding	14
C.3.1.3	Beschrijving noodzaak ontheffing	15
C.3.1.4	Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging	15
C.3.1.5	Wettelijk belang van het project	15
C.3.1.6	Toetsing aan overige vereisten	15
C.3.1.7	Zorgplicht blijft altijd gelden	16
D.	SLOTCONCLUSIE	17

E.	BIJLAGE	18
-----------	----------------------	-----------

A. BESLUIT ONTHEFFING SOORTEN RUIMTELIJKE ONTWIKKELING

A.1 Aanvraag

[REDACTED] van het adviesbureau Ecogroen B.V. heeft, namens uw organisatie, een aanvraag om een ontheffing op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten¹ (verder Wnb - soorten) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 24 januari 2023 ontvangen en geregistreerd onder kenmerk 2023-002189. Op 2 maart 2023 hebben wij aanvullende gegevens ontvangen.

De aanvraag is gedaan vanwege het realiseren van een camping. In deze brief geven wij ons besluit weer.

A.2 Besluit

Wij besluiten u een ontheffing² te verlenen van verbodsbepalingen voor nationaal beschermde soorten en een soort van de Habitatrichtlijn. In het bijzonder gaat het om het verbod om de gewone dwergvleermuis opzettelijk te verstoren³ en voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de gewone dwergvleermuis te beschadigen of te vernielen⁴ en om het verbod om vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de steenmarter, egel, wezel, hermelijn en bunzing opzettelijk te beschadigen of te vernielen⁵.

Deze ontheffing heeft betrekking op het realiseren van een camping voor de locatie Zwarte Dijk 52 Slagharen. Deze ontheffing treedt in werking een dag na de verzenddatum van dit besluit en is geldig tot en met 1 februari 2028.

Verder besluiten wij dat de volgende stukken/delen van de aanvraag onderdeel uitmaken van de ontheffing, voor zover niet in strijd met de voorschriften zoals weergegeven in B. Voorschriften bij het besluit:

- Ecogroen B.V., 21 december 2022, *Activiteitenplan uitbreiding Attractiepark Slagharen*;
- Ecogroen B.V., 2 maart 2023, *Beantwoording aanvullende vragen*.

De motivering voor ons besluit is in C. *Overwegingen bij het besluit* weergegeven.

Voorschriften

Aan ons besluit verbinden wij voorschriften. Deze zijn in B. *Voorschriften bij het besluit* weergegeven.

A.3 Ondertekening en verzending

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Burgemeester en wethouders van gemeente Hardenberg;
- Ecogroen B.V., [REDACTED]

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

¹ In het kader van art. 3.8, eerste lid Wnb en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
² Op basis van art. 3.8, eerste lid Wnb en art. 3.10, tweede lid, in samenhang met art. 3.8, eerste lid Wnb
³ Art. 3.5, tweede lid Wnb
⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb
⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

Lars Wuijster
Teamleider vergunningverlening

A.4 Niet mee eens?

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat in onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, team Juridische Zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via https://regelen.overijssel.nl/Producten_en_diensten/Bezwaar_klacht_informatie_schade/Bezwaar_tegen_beslissing_provincie_Overijssel.
3. Via de e-mail naar klachtenbezwaar@overijssel.nl.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

B. VOORSCHRIFTEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

B.1 Informatie die van belang is bij melden of contact met bevoegd gezag

Geeft u in de e-mail (meldpunt@overijssel.nl) naar ons of in een telefoongesprek (038 499 88 99) altijd aan dat het gaat om de Wet natuurbescherming - soortenbescherming, de naam van het project en ons kenmerk van dit besluit (D2023-03-001673). Daarmee is direct duidelijk voor welk deel van de organisatie de melding of uw verzoek tot contact bestemd is.

B.2 Algemeen

1. Deze ontheffing is alleen geldig voor (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
2. Minimaal zeven werkdagen voor aanvang van de werkzaamheden informeert u ons over de startdatum door een e-mail te sturen naar meldpunt@overijssel.nl. Geeft u bij de melding aan:
 - de contactpersoon ter plaatse, inclusief het mobiele telefoonnummer van de contactpersoon;
 - de naam van de begeleidende ecologische deskundige⁶, inclusief het mobiele telefoonnummer van deze persoon;
 - het adres waar de werkzaamheden worden uitgevoerd;

Wanneer contactgegevens wijzigen, informeert u ons hierover.

3. De ontheffinghouder neemt direct contact op met het Overijssel Lokaal, telefoonnummer 038 499 88 99 als bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen. Als het voorkomen van overtreding van verbodsbepalingen niet mogelijk is moet u de activiteiten direct staken. De effecten van de activiteiten voor de aangetroffen soort moet de ontheffinghouder in beeld brengen en doorgeven. Daarbij moeten ook de maatregelen worden meegenomen die nodig zijn om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen. Alleen na toestemming van de provincie mag het werk worden hervat.
4. Als de ontheffinghouder het voornemen heeft af te wijken van de uitvoeringsperiode, de voorgeschreven middelen of van de voorgenomen handelingen als weergegeven in de aanvraag, dan dient hij dit - voorafgaand aan de voorgenomen wijzigingen - ter goedkeuring voor te leggen aan de provincie. Dit is nodig omdat voor deze wijzigingen opnieuw de effecten op de betrokken soorten beoordeeld moet worden. Alleen na schriftelijke toestemming van de provincie is de voorgenomen afwijking toegestaan. Neem hiervoor contact op met het bevoegd gezag via een e-mail naar meldpunt@overijssel.nl.

⁶ De provincie Overijssel verstaat onder een ecologische deskundige een persoon die voor de situatie en soorten ten aanzien waarvan hij of zij gevraagd is te adviseren en/of te begeleiden, aantoonbare ervaring en kennis heeft op het gebied van soort specifieke ecologie. De ervaring en kennis dient te zijn opgedaan doordat de deskundige:

- op HBO, dan wel universitair niveau een opleiding heeft genoten met als zwaartepunt (Nederlandse) ecologie en/of
- op HBO niveau een opleiding heeft afgerond met als zwaartepunt de Wet natuurbescherming, soorten herkenning en zorgvuldig handelen ten opzichte van die soorten en/of
- als ecoloog werkzaam is voor een ecologisch adviesbureau, zoals een bureau welke is aangesloten bij het Netwerk Groene Bureaus en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenbescherming en is aangesloten bij en werkzaam voor de daarvoor in Nederland bestaande organisaties (zoals bijvoorbeeld Zoogdierverseniging, RAVON, Stichting Das en Boom, Vogelbescherming Nederland, Vlinderstichting, Natuurhistorisch Genootschap, KNNV, NJN, IVN, EIS Nederland, FLORON, SOVON, STONE, Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, De Landschappen en stichting Beheer Natuur en Landelijk gebied) en/of
- zich aantoonbaar actief inzet op het gebied van de soortenmonitoring en/of bescherming.

B.3 Soortspecifiek

5. Bij het plannen van het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen houdt u rekening met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis, steenmarter, egel, wezel, hermelijn en bunzing. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kunnen deze perioden korter dan wel langer duren dan hieronder aangegeven staat. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van het ongeschikt maken wordt bepaald door een ecologisch deskundige op het gebied van de betrokken soorten. Afwijkingen worden onderbouwd opgenomen in het logboek.

De kwetsbare voortplantingsperiode van de gewone dwergvleermuis loopt van 15 mei tot en met 31 augustus. De kwetsbare overwinteringsperiode van de gewone dwergvleermuis loopt van 1 november tot 15 mei (Figuur 1).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Gewone dwergvleermuis Kwetsbare perioden												

Figuur 1: de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiodes van de gewone dwergvleermuis (rood) en de periode waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

De kwetsbare voortplantingsperiode van de steenmarter loopt van 15 maart tot en met 31 juli (Figuur 2).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Steenmarter Kwetsbare perioden												

Figuur 2: de kwetsbare voortplantingsperiode van de steenmarter (rood) en de periode waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

De kwetsbare voortplantingsperiode van de egel loopt van 1 maart tot en met 31 augustus. Daarnaast is voor de egel de overwinteringsperiode (1 november tot 1 maart) kwetsbaar (Figuur 3).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Egel Kwetsbare perioden												

Figuur 3: de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiodes van de egel (rood) en de periode waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

De kwetsbare voortplantingsperiode van wezel, hermelijn en bunzing loopt van 1 maart tot en met 31 augustus (Figuur 4).

	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul	aug	sep	okt	nov	dec
Kleine marters Kwetsbare perioden												

Figuur 4: de kwetsbare voortplantingsperiode van de wezel, hermelijn en bunzing (rood) en de periode waarin ongeschikt maken mogelijk is (groen).

Gewone dwergvleermuis

6. Minimaal zes maanden voorafgaand aan het ongeschikt maken van de verblijfplaats, waarbij alleen de maanden in de actieve periode van de vleermuizen meetellen, worden minimaal 4 tijdelijke vleermuiskasten opgehangen op locaties aangegeven in Figuur 6 (Hoofdstuk E – Bijlage). De

- tijdelijke vleermuiskasten voldoen aan de eisen zoals weergegeven in voorschrift 11. In augustus 2022 zijn acht tijdelijke vleermuiskasten geplaatst. Van deze kasten waren er vier van het type Beaumaris Maxi (Vivara) en vier van het type VKWS04 (Vivara Pro).
7. De tijdelijke vleermuiskasten mogen gedurende de looptijd van de ontheffing en buiten de kwetsbare perioden verwijderd of verplaatst worden nadat de permanente verblijfplaatsen zijn opgeleverd en deze minimaal zes maanden beschikbaar zijn in de actieve periode van de gewone dwergvleermuis. Voorafgaand aan het verwijderen van de tijdelijke vleermuiskasten moet een ecologisch deskundige vaststellen dat de betreffende kasten niet door vleermuizen gebruikt worden. Wanneer vastgesteld wordt dat de tijdelijke kasten wel door vleermuizen gebruikt worden dienen deze ongeschikt gemaakt te worden, bijvoorbeeld door het aanbrengen van exclusion flaps aan de kasten. De kasten kunnen vervolgens na een controle door de ecologisch deskundige verwijderd worden.
 8. Voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare perioden van de vleermuizen wordt het pand ongeschikt gemaakt als verblijfplaats voor vleermuizen door dakpannen te verwijderen. Het ongeschikt maken vindt plaats onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen.
 9. Minimaal vijf dagen (onder geschikte vliegomstandigheden) na het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen voert u een controle uit met behulp van een batdetector. De controle wordt bij nacht en met geschikte vliegomstandigheden ($>10^{\circ}\text{C}$, wind max. 4 Bft en maximaal motregen) uitgevoerd door de ecologisch deskundige. Indien alsnog verblijfplaatsen van vleermuizen worden aangetroffen dan zijn extra maatregelen om de verblijfplaatsen verder ongeschikt te maken noodzakelijk. Deze procedure wordt herhaald totdat geen verblijfplaatsen van vleermuizen meer waargenomen worden. De werkzaamheden mogen pas starten als uit de controle blijkt dat er geen vleermuizen meer aanwezig zijn in de bebouwing.
 10. Voor de permanente compensatie van de verblijfplaatsen waren ten tijde van het schrijven van deze ontheffing nog vier mogelijkheden, die allemaal minimaal voldoen aan de eisen gesteld in voorschrift 11:
 - Het realiseren van verblijfplaatsen in een spouwmuur van een nieuw te bouwen gebouw op de nieuwe camping. De spouw dient op tenminste drie plekken via open stootvoegen of andere openingen toegankelijk te zijn voor vleermuizen. De openingen zijn tenminste 1,5 bij 2 centimeter groot;
 - Het in metselen van tenminste vier inbouwstenen van het type IB VL 06 (Vivara Pro) of vergelijkbaar in het nieuwe te bouwen gebouw op de nieuwe camping;
 - Het realiseren van meerlaagse gevelbetimmering. Hierbij is van belang dat zowel de buitenkant als de binnenkant van de betimmering ruw genoeg zijn zodat de vleermuizen zich hieraan vast kunnen grijpen. Met latjes kunnen plaat en/of planken zodanig worden bevestigd dat hier een ruimte ontstaat van minimaal 3 centimeter aan de onderzijde en aan de bovenzijde minimaal 1,5 centimeter;
 - Het plaatsen van vier paalkasten van het type VK SK 05 (Vivara Pro) of vergelijkbaar geschikt voor vleermuizen. Deze worden geplaatst op een beschutte plek aan de rand van een groenstrook.
 11. Alle tijdelijke en nieuwe verblijfplaatsen hebben de ingang op minimaal 3 meter hoogte, hebben een vrije aanvliegroute, zijn vrij van verstoring en direct kunstlicht en zijn vrij van predatie.

Steenmarter, egel en kleine marters

12. Voorafgaand aan de werkzaamheden worden twee vervangende verblijfplaatsen voor steenmarter gerealiseerd op de locaties aangegeven in Figuur 7 (Hoofdstuk E – *Bijlage*). De vervangende verblijfplaatsen voor steenmarter zijn in november 2022 gerealiseerd.
13. De vervangende verblijfplaatsen voor steenmarter zijn ongeveer 1 bij 1 meter groot en opgebouwd uit een ondergrond van straatzand met daarop stoeptegels van 30x30 centimeter. Daarop zijn betonklinkers aangebracht en het dak bestaat eveneens uit stoeptegels. Daarnaast wordt stro in en op de verblijfplaatsen aangebracht dat gebruikt kan worden als nestmateriaal. Het geheel wordt afgedekt met snoeiafval.
14. Er worden voorafgaand aan de werkzaamheden acht vervangende verblijfplaatsen voor egel, vier vervangende verblijfplaatsen voor bunzing en hermelijn en vier vervangende verblijfplaatsen voor

- wezel geplaatst op de locaties in de figuren 8 en 9 (Hoofdstuk E – *Bijlage*). De alternatieve verblijfplaatsen voor egel en kleine marters zijn in september 2022 geplaatst.
15. De alternatieve verblijfplaatsen voor egel hebben een buitenmaat van 40 x 30 x 30 centimeter, zijn gemaakt van hout, met een tunnel aan de voorkant met een opening van 13 x 13 centimeter voor het buitenhouden van predatoren en zijn gevuld met stro⁷ (zie Figuur 10 in Hoofdstuk E – *Bijlage* voor foto's van de gerealiseerde versie). De verblijfplaatsen voor kleine marters zijn gemaakt van grenenhout. De kasten voor hermelijn en bunzing hebben een buitenmaat van 22 x 35 x 27 centimeter, met inloopopeningen van 4 centimeter. De kasten voor wezel hebben een buitenmaat van 18,5 x 27,5 x 19 cm, met inloopopeningen van 2,5 cm.
 16. Voorafgaand aan het bouwrijp maken van het projectgebied wordt het gebied kort (<10 cm hoogte) gemaaid, gefreesd en/of geklepeld. Hierbij wordt zoveel mogelijk in één richting en het liefst in de richting van te behouden leefgebied gewerkt, om zo aanwezige dieren de kans te geven weg te komen.
 17. Na het ongeschikt maken van het projectgebied wordt het gebied ongeschikt gehouden voor steenmarter, egel en kleine marters door middel van regelmatig maaien de vegetatie laag (<10 cm) te houden.
 18. Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden wordt minstens 0,41 ha geschikt leefgebied voor steenmarter, egel en kleine marters ingericht. Dit leefgebied wordt gerealiseerd in de vorm van heggen, houtwallen of de aanleg van groene oevers. Er wordt tenminste 25% van het leefgebied ingevuld met dicht struikgewas en er wordt gebruik gemaakt van inheemse bomen en struiken, zoals meidoorn, hazelaar, sleedoorn, hulst, Gelderse roos, lijsterbes, liguster, haagbeuk, veldesdoorn, eik, beuk en linde. Daarnaast kunnen poelen of takkenrillen aangelegd worden. De precieze inrichting en locatie van het nieuw aan te leggen leefgebied voor steenmarter, egel en kleine marters was ten tijde van het schrijven van deze ontheffing nog niet bekend. Wanneer dit wel bekend is wordt dit vastgelegd in het logboek.

B.4 Overige zaken

19. De werkzaamheden voert u uit in overeenstemming met bovengenoemde voorschriften en door of onder begeleiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis, steenmarter, egel, hermelijn, bunzing en wezel.
20. U houdt een ecologisch logboek bij of laat dit bijhouden door bijvoorbeeld de ecologisch deskundige. Uit dit logboek blijkt aantoonbaar op welke wijze, waar en wanneer uitvoering is gegeven aan de bovengenoemde voorschriften. Het gaat er daarbij vooral om het registreren van uitvoering, keuzes, afwegingen bij het handelen volgens de voorschriften en hoe wordt omgegaan met onverwachte soorten of situaties. Het ecologisch logboek is op de werklocatie aanwezig en wordt op verzoek van de toezichthouder aan hem/haar getoond.

⁷ www.egelwerkgroep.com/egelhuisjes

C. OVERWEGINGEN BIJ HET BESLUIT

Het besluit, de voorschriften en de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

C.1 BEVOEGDHEID, PROCEDURE EN TOETSINGSKADER

C.1.1 Bevoegdheid

C.1.1.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op het grondgebied van Overijssel. De activiteiten vallen niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁸. In dat geval zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

C.1.2 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

C.1.2.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

C.1.2.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Hardenberg gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

C.1.2.3 Relevante overige besluiten

Wij wijzen u erop, dat er ook andere besluiten nodig zijn voordat u de voorgenomen activiteiten uitvoert. Voor zover ons bekend gaat het om de volgende besluiten:

Naam wet en van toepassing zijnde artikel	Bevoegd bestuursorgaan en adres
Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, art. 2.1 en/of art. 2.2	Gemeente Hardenberg
Wet natuurbescherming, onderdeel Natura 2000-gebieden	Provincie Overijssel contactadres: Postbus 10078, 8000 GB Zwolle e-mail: postbus@overijssel.nl

Uw project vindt binnen de invloedsfeer van een Natura 2000-gebied plaats. Het is niet uit te sluiten dat dit project effecten heeft op één of meerdere instandhoudingsdoelen van dit gebied en u hiervoor een vergunning nodig heeft (art. 2.7 Wnb). Op basis van de voorliggende aanvraag om ontheffing kunnen wij hierover geen besluit nemen. Als u zekerheid wilt over het wel of niet vergunningplichtig zijn, kunt u hiervoor een separate aanvraag bij ons indienen. Voor vragen over deze vergunning Wnb kunt u contact met ons opnemen (Overijssel Loket 038 499 88 99).

⁸ Art. 1.3, eerste lid Besluit natuurbescherming

C.1.3 Toetsingskader soorten

Een ontheffing kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

C.1.3.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2 en 3.3 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁹ en (soms) de Regeling natuurbescherming¹⁰ zijn voor de toetsing relevant.

C.1.3.2 Provinciaal beleid

Naast de wettelijke regels hebben wij beleid opgesteld in onze Omgevingsvisie. De regels, die daaruit voortkomen, zijn vastgelegd in onze Omgevingsverordening Overijssel 2017 (hoofdstuk 7 Natuur). Hierin zijn onder andere regels met betrekking tot een vrijstelling van bepaalde soorten weergegeven.

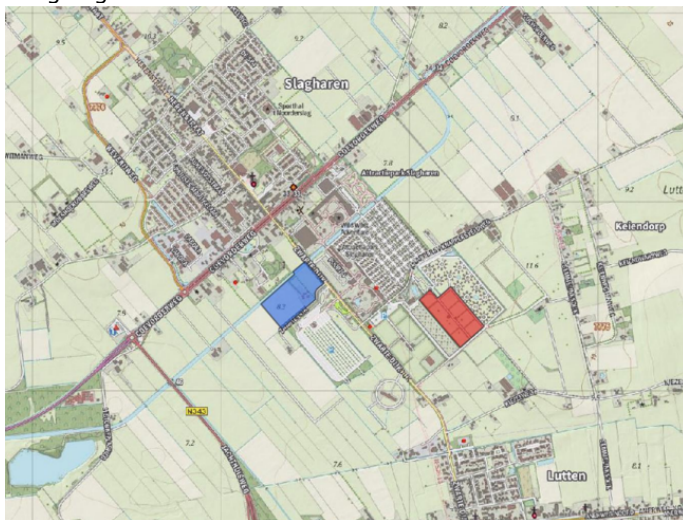
In onze Beleidsregel Natuur Overijssel 2017¹¹ is vastgesteld dat wij kennisdocumenten soorten¹² (voorheen de soortenstandaarden) betrekken bij de afweging tot het verlenen van een ontheffing op basis van de artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb.

C.2 WEERGAVE VAN DE FEITEN

C.2.1 Aanvraag ontheffing beschermde soorten

C.2.1.1 Omschrijving van het project / activiteiten

Het project omhelst het realiseren van een nieuwe camping ten zuiden van het huidige Attractiepark Slagharen en het herinrichten van een huidig campingterrein naast het Attractiepark ten behoeve van vakantiehuisjes (Figuur 5). De uit te voeren werkzaamheden voor de nieuwe camping omvatten onder andere het slopen van een bestaande boerderij, het bouwrijp maken van het terrein en het realiseren van nieuwe sanitairgebouwen en een centraal gebouw. Op de voormalige camping worden nieuwe huisjes geplaatst en wordt in de grond de benodigde infrastructuur (water, elektra, internet) voor de huisjes aangelegd.

Figuur 5: Ligging van het projectgebied, met de nieuw te realiseren camping (blauw) en de huidige camping (rood).

⁹ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

¹⁰ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

¹¹ Art. 4.2.1 Beleidsregel Natuur Overijssel 2017

¹² Te raadplegen via: <https://www.bij12.nl/onderwerpen/natuur-en-landschap/kennisdocumenten-soorten-ontheffingen-wet-natuurbescherming/>

C.2.2 Doel van het project

Het doel van het project is het uitbreiden van de overnachtingsmogelijkheden van het Attractiepark Slagharen.

C.2.3 Soorten waarvoor ontheffing wordt gevraagd

U vraagt ontheffing aan van de verbodsbepalingen en soorten, zoals opgenomen in tabel 1.

Tabel 1: soorten en verbodsbepalingen

Soort	verbodsbepaling	
		Opzettelijk verstoren ¹³
		voortplantingsplaatsen of rustplaatsen te beschadigen of te vernielen ^{14, 15}
Gewone dwergvleermuis	X	X
Steenmarter		X
Egel		X
Hermelijn		X
Bunzing		X
Wezel		X

C.2.4 Periode

De ontheffing wordt aangevraagd voor de periode van 1 februari 2023 tot en met 1 februari 2028.

C.2.5 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Ecogroen B.V., 19 december 2022, *Natuurtoets uitbreiding Attractie- en vakantiepark Slagharen*;
- Ecogroen B.V., 21 december 2022, *Activiteitenplan uitbreiding attractiepark Slagharen*;
- Ecogroen B.V., 2 maart 2023, *Beantwoording aanvullende vragen*;
- Checkpoint Milieu Consultancy, 10 december 2021, *Rapportage asbestinventarisatie*;
- Ondertekende machtiging d.d. 6 december 2022.

Verder zijn de volgende onderzoeken bij de beoordeling betrokken:

- BIJ12, 2017, *Kennisdocument gewone dwergvleermuis*;
- Vleermuisprotocol 2021;
- Provincie Overijssel, 2021, *Handreiking soortenbescherming in Overijssel*.

C.2.6 Aanvullende gegevens

Wij hebben uw aanvraag op 24 januari 2023 ontvangen. Op 17 februari 2023 zijn aanvullende gegevens gevraagd. Deze gegevens zijn op 3 maart 2023 ontvangen.

¹³ Art. 3.5, tweede lid Wnb

¹⁴ Art. 3.5, vierde lid Wnb

¹⁵ Art. 3.10, eerste lid, sub b Wnb

C.3 TOETSING AANVRAAG ONTHEFFING SOORTEN

C.3.1 Inhoudelijke beoordeling

Onze Omgevingsverordening geeft voor uw handeling en betrokken soorten geen vrijstelling.

C.3.1.1 Onderzoeksmethode en resultaten onderzoek

Middels bureau- en veldonderzoek is onderzoek uitgevoerd naar de aanwezigheid van beschermde soorten. In het rapport *Natuurtoets uitbreiding Attractiepark en vakantiepark Slagharen*¹⁶ wordt beschreven hoe dit onderzoek is uitgevoerd. Op hoofdlijnen komt dit neer op:

- Inventarisatie van beschermde soorten in het projectgebied, uitgevoerd op 16 februari 2022;
- Nader onderzoek naar aanwezigheid van vleermuizen, huismus, steenuil, kerkuil, boerenwaluw, sperwer, ransuil, steenmarter, grote bosmuis, egel en kleine marterachtigen.

In het kader van het nader onderzoek naar de aanwezigheid van verblijfplaatsen van vleermuizen in het projectgebied zijn, conform het vleermuisprotocol en de beschikbare kennisdocumenten voor vleermuizen, vijf nachtelijke bezoeken aan het projectgebied uitgevoerd.

Rond de te slopen boerderij en bijbehorende opstallen zijn twee dagbezoeken in de periode april-half mei uitgevoerd in het kader van het nader onderzoek naar aanwezigheid van huismussen. Daarnaast is rond de te slopen boerderij zowel tijdens de dagbezoeken als voorafgaand aan de nachtbezoeken in de periode april tot september gecontroleerd op de aanwezigheid van boerenwaluwen.

Om de functie van het projectgebied voor de steenuil en de kerkuil te bepalen zijn in de periode februari tot eind april voor de steenuil en tot half oktober voor de kerkuil drie nachtelijke veldbezoeken uitgevoerd, conform de Kennisdocumenten steenuil en kerkuil. Daarnaast zijn meerdere dagbezoeken uitgevoerd waarbij gezocht is naar sporen van uilen, zoals braakballen en krijtstrepen.

In de periode begin mei tot half juni zijn vier veldbezoeken uitgevoerd om vast te stellen of een aangetroffen nest in gebruik is door sperwer of ransuil. Hierbij is gelet op verse takken, alarmerende ouders, poepsporen, prooiresten en ruiveren.

Het onderzoek naar aanwezigheid van steenmarter is uitgevoerd door tijdens de nachtbezoeken te letten op activiteit van steenmarter en tijdens de dagbezoeken te letten op sporen zoals prooiresten en poepsporen. Daarnaast is een visuele inspectie met behulp van een endoscoop van een konijnenhol uitgevoerd.

Het onderzoek naar grote bosmuis is uitgevoerd door, verdeeld over 5 raaien, in totaal 55 inloopvallen van het type Longworth te plaatsen. De vallen zijn in september 2022 geplaatst en hebben in totaal zes dagen in het gebied gestaan. De eerste drie dagen waren om de dieren aan de vallen te laten wennen en gedurende de volgende drie dagen zijn de vallen in totaal zes keer gecontroleerd op aanwezigheid van grote bosmuis.

Om aan- of afwezigheid van egel en kleine marters in het projectgebied te kunnen beoordelen is een habitatgeschiktheidsanalyse van het projectgebied uitgevoerd.

Wij zijn van oordeel dat het onderzoek afdoende is geweest om aanwezigheid en functie van verblijfplaatsen vast te stellen van de onderzochte soorten. Wij zijn van oordeel dat de aangetroffen soorten overeenkomen met de beschermde soorten die in het projectgebied te verwachten zijn.

In de te slopen woonboerderij is een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aangetroffen. Daarnaast is in dezelfde woonboerderij een verblijfplaats van een steenmarter aangetroffen. Uit de habitatgeschiktheidsanalyse kwam naar voren dat er in het projectgebied potentieel geschikt leefgebied voor egel en kleine marters aanwezig is.

¹⁶ Hoofdstuk 2 pagina 12 tot en met 17

C.3.1.2 Effectbeoordeling, mitigatie en staat van instandhouding

Door de werkzaamheden gaan een vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis, een vaste rust- en verblijfplaats van de steenmarter en potentieel leefgebied met rust- en verblijfplaatsen van de egel, bunzing, hermelijn en wezel verloren.

De voorgestelde mitigerende maatregelen, zoals beschreven in de bijlage bij de aanvraag¹⁷, zijn voldoende. Ze komen overeen met bestaande methoden zoals beschreven in het kennisdocument van de gewone dwergvleermuis en de Handreiking soortenbescherming in Overijssel. Met deze maatregelen worden negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, steenmarter, bunzing, hermelijn en wezel zoveel mogelijk geminimaliseerd. In *B. Voorschriften bij het besluit* zijn de voorgestelde maatregelen vastgelegd. In hoofdlijnen komen deze neer op:

- Uitvoeren van ongeschikt maken van het leefgebied en de verblijfplaatsen buiten de kwetsbare periodes van de betrokken soorten (voorschrift 5);
- Het ophangen van minimaal vier tijdelijke vleermuiskasten voor de gewone dwergvleermuis. De kasten worden minimaal zes maanden in de actieve periode voorafgaand aan het ongeschikt maken van de verblijfplaats opgehangen (voorschrift 6);
- Het voorafgaand aan de werkzaamheden en buiten de kwetsbare periode ongeschikt maken van de verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis door het verwijderen van dakpannen op de boerderij (voorschrift 8);
- Het realiseren van permanente vervangende verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis. Op het moment van schrijven van deze ontheffing waren er nog vier mogelijkheden, benoemd in voorschrift 10;
- Alle tijdelijke en permanente vervangende verblijfplaatsen voor vleermuizen hebben de ingang op minimaal 3 meter hoogte, hebben een vrije aanvliegroute, zijn vrij van verstoring en direct kunstlicht en zijn vrij van predatie (voorschrift 11);
- Het voorafgaand aan de werkzaamheden realiseren van twee vervangende verblijfplaatsen voor steenmarter, welke beide 1x1 meter groot zijn en opgebouwd uit stoeptegels, betonklinkers, stro en snoeiafval (voorschriften 12 en 13);
- Het voorafgaand aan de werkzaamheden plaatsen van acht vervangende verblijfplaatsen voor egel, vier vervangende verblijfplaatsen voor hermelijn en bunzing en vier vervangende verblijfplaatsen voor wezel. De vervangende verblijfplaatsen zijn gemaakt van hout en stro (voorschriften 14 en 15);
- Het voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt maken van het projectgebied door de vegetatie kort (<10 cm) te maaien, frezen of klepelen (voorschrift 16);
- Het inrichten van minimaal 0,41 ha aan geschikt leefgebied voor de betrokken soorten in de toekomstige situatie (voorschrift 18).

De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis wordt als 'onbekend' beoordeeld, vanwege de beperkte beschikbaarheid van gegevens en het grote aantal renovatieprojecten dat tegenwoordig uitgevoerd wordt¹⁸. De voorgenomen werkzaamheden hebben door het nemen van voldoende mitigerende maatregelen geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis.

De landelijke staat van instandhouding van de steenmarter wordt wegens een toenemende populatie als gunstig ingeschat¹⁹. De voorgenomen werkzaamheden hebben door het nemen van voldoende mitigerende maatregelen geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding van de steenmarter.

De staat van instandhouding van de egel wordt gezien de landelijke populatiegrootte en de verspreiding van de egel ingeschat als gunstig²⁰. De lokale staat van instandhouding van de bunzing, hermelijn en wezel wordt beoordeeld als onbekend. Landelijk is er een gebrek aan gegevens over de populaties van

¹⁷ Hoofdstuk 6 pagina 27 tot en met 29

¹⁸ Zoogdierverseniging, 2018, *Gewone dwergvleermuis*

¹⁹ Zoogdierverseniging, 2022, *Steenmarter*

²⁰ Zoogdierverseniging, 2022, *Egel*

kleine marters^{21, 22, 23}. De voorgenomen werkzaamheden hebben gezien de mitigerende maatregelen geen negatieve effecten op de lokale staat van instandhouding van de egel, bunzing, hermelijn en wezel.

C.3.1.3 Beschrijving noodzaak ontheffing

De voorgenomen werkzaamheden ten behoeve van het realiseren van een camping leiden tot het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en tot het opzettelijk vernielen of beschadigen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, steenmarter, egel, bunzing, hermelijn en wezel. Dit is een overtreding van de verbodsartikelen genoemd in artikel 3.5 tweede lid, artikel 3.5 vierde lid en artikel 3.10, eerste lid, sub b van de Wnb. Voor de overtreding van deze verboden heeft u een ontheffing nodig.

C.3.1.4 Geen andere bevredigende oplossing / alternatievenafweging

Wij zijn van oordeel dat andere bevredigende oplossingen ontbreken. Er zijn geen geschikte alternatieven voor uitvoering van het project. De voorgenomen werkwijze en de planning van de werkzaamheden zijn aangepast aan de betrokken soorten, dus een alternatieve werkwijze en een alternatieve planning zouden geen meerwaarde hebben voor de betrokken soorten. Er wordt bij de toekomstige inrichting van het projectgebied voldoende rekening gehouden met de betrokken soorten, dus een alternatieve inrichting heeft geen meerwaarde. Het project is locatie gebonden, dus een alternatieve locatie is niet aan de orde.

C.3.1.5 Wettelijk belang van het project

De voorgenomen activiteiten zijn volgens de aanvraag nodig in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten en in het kader van de ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden of van kleinschalige bouwactiviteiten, met inbegrip van het daarop volgende gebruik van het gebied of het gebouwde.

De oude woonboerderij en de bijhorende opstallen staan leeg en zijn niet meer geschikt om in te wonen. Er bevindt zich asbest in de bebouwing en ook in de bodem onder het erf²⁴. Het inademen van asbestvezeldeeltjes vormt een belangrijke oorzaak voor de ontwikkeling van bepaalde typen kanker zoals longkanker en mesothelioom. Met de sloop van de boerderij en de opstallen vindt asbestsanering plaats. Hierdoor nemen gezondheidsrisico's af.

Attractiepark Slagharen is in de afgelopen 60 jaar uitgegroeid tot een bekend park zowel in Nederland als in onze buurlanden. De aantrekkende werking van het park tezamen met het recreatieve aanbod in Overijssel zorgt voor een groot aanbod voor zowel dag- als verblijfsrecreatie. Om het toekomstige aanbod, de werkgelegenheid en het uithangbord van de gemeente Hardenberg te blijven is het uitvoeren van de voorgenomen plannen noodzakelijk. Om aan de vraag en wensen van de toekomstige bezoekers te kunnen blijven voldoen is een plan ontwikkeld om de kwaliteit van het park te borgen. Onderdeel hiervan is het aanbieden van meer overnachtingsmogelijkheden om te kunnen voldoen aan de stijgende vraag hiernaar.

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond.

C.3.1.6 Toetsing aan overige vereisten

Op basis van de Wnb²⁵ houden wij bij onze besluiten rekening met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied. Ook nemen we regionale en lokale bijzonderheden mee in de overweging. Wij zien geen aanleiding om aan de gevraagde ontheffing extra voorschriften te verbinden op basis van artikel 1.10, derde lid Wnb.

²¹ Zoogdierverseniging, 2022, *Bunzing*

²² Zoogdierverseniging, 2022, *Hermelijn*

²³ Zoogdierverseniging, 2022, *Wezel*

²⁴ Checkpoint Milieu Consultancy, 10 december 2021, *Rapportage asbestinventarisatie*

²⁵ Art. 1.10, derde lid Wnb

C.3.1.7 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb²⁶. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving.

²⁶ Art. 1.11, eerste en tweede lid Wnb

D. SLOTCONCLUSIE

De ontheffing van de verbodsbepalingen om het opzettelijk verstoren van de gewone dwergvleermuis en het opzettelijk beschadigen en/of vernielen van vaste rust- en verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis, steenmarter, egel, bunzing, hermelijn en wezel kan op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten wordt niet aangetast.

Wij zijn van oordeel dat voor het doel van het project geen andere bevredigende oplossing is waarbij minder negatieve effecten op de beschermde soort optreden. Daarnaast zijn wij van oordeel dat er een wettelijk belang is om de negatieve effecten op de betrokken soort te rechtvaardigen. We verbinden wel voorschriften aan de ontheffing.

E. Bijlage

Figuur 6: Locaties van alternatieve verblijfplaatsen voor de gewone dwergvleermuis (blauwe driehoekjes).

Figuur 7: Locaties van alternatieve verblijfplaatsen van de steenmarter (gele stippen).

Figuur 8: Locaties van alternatieve verblijfplaatsen van de egel (roze stippen).

Figuur 9: Locaties van alternatieve verblijfplaatsen van kleine marters (oranje stippen).

Figuur 10: Foto's van de gerealiseerde alternatieve verblijfplaatsen voor egels.